Број 55. У Новом Саду, у понедељак 10. марта 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 крува. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 крува 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на чеврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 27.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Проглас хрватско-српске коалиције.

Хрватско-српска коалиција издала је проглас на „народ“. Прва реч у том прогласу је: „Народе!“ Који је то народ?! Хрватско-српски?! Хрватски и српски? Или напослетку хрватски? То ће повајпре и бити јер један је Бог и један је политички народ у Хватској и Славонији — хрватски политички народ.

Друга је реч у том прогласу: „Хрватска“. „Хрватски“ је сабор одређен И свуда се вели „Хрватска“ „Угарска и Хрватска“. Нема Хрватска и Славонија. Назив „Хрватска“ није по закону. Али Хрвати употребљују само назив — Хрватска. Кад се каже само „Хрватска“ лакше је казати: У Хрватској су Хрвати и — тачка.

Што се тиче самог прогласа, он је нарави врло питоме Напред се говори о бану Рауху До сад су писали коалициони листови дан и ноћ, да је бан Раух незаконитим путем дошао на владу. И да је он незаконит. Сад се то већ више не каже. Сад се говори само о томе, како је он дошао „без икаква обзира на мнење народа“. „Примио се банске части, а није имао уза се ни странке ни присташе“. — То је већ друго То значи да је бан — неуставан

Проглас је питом у нарави, у ствари, иако је на језику оштар. Бану пребацује коалиција много Има и оправданога. Али има и то да је преудешавао изборне листе, да је газио закон о заштити слободе избора против хрватско српске коалиције. Ово с опроштењем не стоји Хрватско српска коалиција мора признати, да су јој власти у свему ишле на руку. Она је јавно у по бела дана частила и митила бираче, а власт јој ни у том није стајала на пут, шта више власти су је помагале у свему. У овој ствари нека коалиција ћути. Ако ико има права да се у овом тужи, то може само српска народна радикална странка.

Питомост овога прогласа огледа се тању најбоље из оног главног места, где је реч о осигурању права Хрватске и Славоније Како да буде то? Ево шта вели проглас:

„Она (т. ј. хрватско српска коалиција) ће свим уставним и законитим средствима наставити непомирљиву борбу против неуставне владе бана Рауха као и против сваке друге владе у Хрватској, која би стајала на истом стајалишту, а тако исто и против заједничке владе у Будимпешти Она ће ову борбу водити без одушка све дотле, док се поводи овога сукоба с Угарском не уклоне и краљевини Хрватској не извојште средства, да законитим путем и на равноправној подлози преудеси своје државно правне односаје са краљевином Угарском тако, да Хрватској буде осигурана њезина самосталност и слобода“.

Све лепе и оштре речи, али питома нарав. Нигди нема више оно како? Не траже, као до сад, да се закон о чиновничкој прагматици укине? О томе ни мукајет. Не кажу као до сад, да неће регниколарну депутацију у тој ствари. Шта више баш оне речи да хрватско српска коалиција хоће „законитим путем и на равноправној основи да преудеси своје државноправне односаје“ миришу на — регниколарне одборе. А где би онда дошла и ствар железничарске прагматике ако не тамо?! Што не тражи проглас оно, што је коалиција до сад тражила?

Проглас препоручује мир јер немир и и неред донео би апсолутизам И препоручује реч по реч ово: „Слогу браће истеврви и истог језика, синова твојих хрватског и српског имена.“ Дакле хрватског и српског имена. Има ту народ има хрватско и српско име, али у прогласу нема нигди српски народ то је уступак старчевићевој странци И то су сви наши православни Хрвати посланици — потписали.

Слога „браће хрватског и српског имена“ потребна је да би се опет извојевала победа. Али нема речи о српском питању. У прогласу се говори о свима питањима, говори и о општем, тајном гласању, говори о потреби слоге, али се чак ни на крају не спомиње справедљивост према српским захтевима Ништа.

У загрљају хрватско-српске коалиције угушено је Српство и његови захтеви, па чак и име његово. Овај проглас то најбоље сведочи И сведочи да хрватско српска коалиција уступа, ретерира. Напушта све што је тражила на изборима; спрема се да дође на владу. Савија ногавице од панталона — спрема се у блато

Нови Сад, 10 марта.

Нови избори у Србији. У скупштинској седници која је била у суботу, изјавио је министар-председник Пашић, да ће бити нови избори. Он је то споменуо „онако узгред,“ па је та његова изјава тим већма изненадила, јер се о распуштању скупштине у последње време није ни говорило ни писало.

Узрок распуштању скупштине није тешко погодити. Самосталци у Србији опструирају у скупштини већ од дужег времена. То је нека потмула, управ мучка опструкција, јер не признаје отворено смер. Међутим је та потајна опструкција као нека потајна грозница спутала скупштински рад и хтела тим начином да пригњави већину па да јој диктира.

Влада без сумње држи, да се народ у Србији довољно заситио те и друге тактике самосталаца и води их сад на изборни суд — Ово што ће сад да наступи није обична појава Бива, да влада која има мањину, добије од владара право да распусти скупштину и апелира на народ, не би ли добила већину. Овде влада која има доста јаку већину добија од владара да распусти скупштину и апелира на народ, не би

ПОДЛИСТАК.

СРЕЋА.

— **Pásztor József.** —

(Свршетак).

Уватио је младића за руку, лагано га је водио поред себе и умиљатим му гласом рече:

— Зашто сте се хтели убити? Верујте, младост је велика вредност, која се не сме лакомислено одбацити. Цео живот, поштење, љубав, пресуду човечију у другчијем ћете сјају видети, ако познате вредност младости. То све може још да буде ваше. Видите, ја нисам сиромах човек. Али мењао би се с вама у овом тренутку. Јесте. Мењао би се. Ви сте млади. Хтели сте умрети. И за ово треба младост. Ја то не би ни могао хтети. Винковић затим стаде, а младић полако погледа на њега.

— Више ћу вам рећи — настави Винковић.

— Ја — као што кажу — данас сам сретан човек. Сто хиљада круна новаца имам у џепу. Добио сам на картама. Тек валда могу за вас нешто учинити.

Младић са сагнутом главом и дрхћући рече:

— И ја сам се картао.

— Дакле зато — упадне му у реч Винковић.

— Зато — рече полако младић, — али ја нисам имао среће. Нисам. Него сам и тај новац изгубио. Сутра ћу већ не поштен човек бити. Ово би још могао да поднесем. Та и ви кажете, да сам још млад. Али ја још и љубим. Волем једну девојку, која је верна, добра и поштена а ја сам све то изгубио на прљавим картама.

— Хајдемо — рекао је Винковић, — стан ми је неколико корачаја одавде.

Младић застане, и жалосним му гласом рекне:

— Боље ће бити, да ме пустите мојим путем.

— Не говорите тако. Како би одбацили од себе живот због неколико стотиница?

— Ја вас не разумем, да ви... зашто...

— Зашто? Ни зашто. Не мислите да из великодушности чиним. Све за себе чинимо. А и на ону мислим, која сад мирно спава, или будна снива о вама.

Младић је сагнуо главу, а лице је заклонио рукама.

— Хајте. Хајдемо, — благо му је рекао Винковић. — Попушићемо неколико цигара код мене, дотле ће и сванути.

Затим се упути младић са Винковићем. За неколико тренутака били су пред капијом од виле.

Над капијом је светлила лампа и обасипала је њих се својим зрацима. Винковић је почео боље да посматра при светлости од лампе лице младићево и одједаред пребледи. Притисне звонце и поново премери младића са погледом Послужитељ му отвори капију, Винковић је водио младића горе у свој стан. Момак је већ осветлио електричне лампе и гледајући госта, на прстима је изашао из собе.

Младић се убезекне кад је видео овај раскошан стан. Диван намештај и лепе украсе коју су собу красили. Винковић је метнуо на средину собе сто за пушење. Гледао је лице збуњеног младића и тихо му је рекао:

— Ја познајем вас.

— Немогуће је, та... извините, што се нисам још ни представио, али у таквој прилици... кад се човек спрема за смрт.

— Није ни нужно. Не казујте име ваше, ни ја нећу казати моје. То је споредно. Два човека, па крај. Ја познајем вас, али из виђења само. Видео сам вас на лађи будимској. Били сте са једном дивном плавушом. Танка и витка стасе. Диван врат, особито држање главе, плаве очи... Мислим да плаве очи има. Путовали сте за острово Маргиту.

— Јесте, јесте — гунђао је младић и зачуђено је гледао Винковића.

— Сјада међ такозе женске, с којима се човек ретко састаје, а кад је једаред види, не заборавља је више никад. Чекајте. Описаћу јој и хаљине. Бео шешир са ружама накићен. Угасито плава хаљина.

— Јесте, ова је била.

Затим су мало ћутали. Винковић онда запита.

— Како се зове.

— Јелка.

— И паметна је. Јелте да је паметна?

— Образована и паметна, — рекао је младић.

Винковић га тужно погледа и рече:

— А ви сте хтели умрети?

— Не говорите тако, — тужним је гласом рекао младић. — Врло сам много патио. Она је добра и верна, узда се у мене...

— Па добро. Не говоримо о томе. Пите

ли се још јаче смањила мањина, која стално пориче вољу народа, стално спречава већину у раду њеноме те онемогућава правилан скупштински рад.

Опозиција у српској скупштини и не покушава да пред народом оправда своју опструкцију јер и не признаје да опструише. Кад би макар она сама била уверена да има оправдања за свој рад, она би своју опструкцију признавала и оправдавала је. Овако је чинила као гуја из потаје, и сасвим је оправдано извести је пред народни и изборни суд.

Опозицији су без сумње неизмерно немили ови нови избори, баш у часу, кад долази на ред решавање трговинског угозора између Аустро-Угарске и Србије — Тај уговор што га је склопила влада није ни мало златан. Према прилама није могао бити друкчији. Признајемо, да може, те још како може да буде питање о томе: Је ли боље овакав уговор, каквог је склопила влада или никакав уговор а то је трговински рат. То је питање и спорно и важно, да га заиста треба изнети пред народ. Нек народ сам одлучи: Хоће ли овакав уговор или неће.

Но опозицији у Србији биће без сумње у души неизмерно тешко, што ће морати пред бирачима отворено да каже, хоће ли овај уговор или не ће. Она је већ била удесила по свом начину, да сву одговорност баци на друге, да према свима обрука владу због овог уговора, а она према свима остане лепа Сад ће морати и она из рупе а то ће бити без сумње један ванредно красан призор, што ће после свег увијања напослетку ипак морати да каже бирачима: да ли ће у новој скупштини гласати за уговор или против уговора.

Нами изгледа да је сасвим добро, што ће доћи до нових избора Свака ће зверка у изборној борби показати свој траг, као лисица у снегу, а народ нека пресуди на изборима.

Нови Сад, 10. марта.

Реч-две о броју гласова на изборима у Хрватској и Славонији. Писарница хрватско славонског сабора износи бројеве које су добиле поједине странке на последњим изборима. Да ти бројеви нису тачни најбољи је доказ то, што су већ две хрватске странке (напредна и сељачка) исправиле Сељачкој странци забележено је за 281 глас мање, него што је имала Изгледа нам да је ту статистику саставио некакав Смрдобранов самосталац, пошто је самосталној странци дао 200 гласова више, а радикалној опет 200 гласова мање. Самостална странка није имала више од 3500 гласова, а он јој је дао 3700. За радикалну је странку прибележио 3006, а она је имала више гласова. Ево и доказа Наши су кандидати добили у појединим срезовима оволико гласова:

Земун 244, Карловци 288, Стара Пазова 82, Шимановци 408, Хртковци 108, Митровица 271, Рума 464, Ириг 432, Илок 240, Шид 124, Мартинци 163, Моровић 122, Даљ 163 Нуштар 83, Новска 38, Глина 22 и Пакрац 21, укупно **3273** гласа. Ту нисмо урачунали гласове дра Ивића, који су такође били гласови радикалне странке Онда бисмо имали 3476 гласова. Ми смо добили два мандата, те на једног нашег посланика долази 1636 гласова, а на сваког самосталслог посланика ни пуних 200 гласова. Ми смо према броју бирача требали да добијемо 8 а самосталци 9 посланика. По броју српских бирача нама припада 15 а самосталцима 6 посланика То говоре бројеви, а онима у саборској писарници препоручујемо, да не таје радикалне гласове за љубав самосталским дубаџијама.

Политички преглед.

Хрватска коалиција у служби Векерловој. Пештански румунски орган „Лупта“ пише, да међународносним и хрватско славонским посланицима није могућ савез, јер се Хрвати у угарском сабору боре само из тактичких разлога, док се народности боре за начела Хрватска коалиција, кад дође у Будимпешту, борће се против ревизије пословника, по њено ће огорчење бити само привидно. Међу тим у пуној ће мери одржати спор вум, који су у Бечу склопили Векерле и Медаковић, јер је влада обезбедила коалицији могућност, да уз домољубиве болове задрже пештанске мандате који носе добар приход. — Упознали су их добро и Румуни.

Срби и Грци. Јављају нам из Београда: Министар председник Пашић констатовао је у говору у скупштини да симпатије Грга према Србији оставише најпријатнији утисак у Србији Општина београдска крстиће једну најлепшу улицу грчким именом Листови „Политика“, „Штампа“ предлажу за ту улицу име Хетеристе, песника грчке револуције Риге из Фере, кога је Аустрија предала Турцима а Турци га убили у београдском граду јуна 1798 год Рига припада рођењем Грчкој, смрћу припада Србији а радом за слободу и заједнички рад припада свима балканским народима. Листови врло симпатично пишу о првом апостолу балканске конфедерације Риги и грчком народу, коме су Срби пријатељи

Угарски сабор. У седници од суботе говорили су Аурел Влад, Матија Бела и Владислав Лукач Смречањи је интерпелисао о томе, што је влада аустријска изгонила из Аустрије све угарске трговачке путнике. И пита, ако се у том питању не постигне споразум, мисли ли угарска влада онда тако поступити и са аустријским трговачким путницима у Угарској. Кошут је одговорио, да већ теку у тој ствари преговори и разуме се да ако се не постигне споразум, да ће угарска влада изгонити аустријске трговачке путнике. Уједно ако угарски трговачки путници изгубе услед тога своју зараду, дужност му као министру трговине налаже, да се постара, да дођу до егзистенције.

Бан Раух у Будимпешти. Бан Раух стигао је у суботу ујутру у Будимпешту. Са министром председником Векерлом разговарао је подуже о попуњењу упражњених епископских места хрватских и о новчаним приликама. — Бан је изјавио, како за сада не мисли ићи у Беч, јер нема ничег нарочитог и важног да саопшти краљу. Рекао је даље, како влада у Хрватској и Славонији не мисли у најближем времену да предузима ванредне мере, јер држи, да се неће догодити новији призори, који би били против реда и поредка наперени. Према томе није истинита ни вест, да ће он, бан, бити именован краљевским повереником. Ако би се пак поново догодило, да буде по загребачким улицама загрожена лична сигурност и ако против бана, када буде и опет шетао, буду демонстрације, тада ће влада употребити строжије мере. — Бан се вратио истог дана у вече у Загреб.

Вести из места и са стране.

Седам дана затвора.

У правничком листу „Месечнику“ од г 1881 налази се дословце ова белешка: „Предпрошле зиме састадоше се у месту Н. у Крајини, у вече у гостиони два друштванца, од којих се једно песмом забављало, и међу осталим песмама, певаше поколицина њих, осталима непознату песму „Живила Хрватска“ и т. д. са рефреном „Славо Србом штрик за врат“, што потакну оно друго друштво, да приступи к столу првога друштва, те га стаде кореати ради певања ове песме, која да њих, као сљедбенике „српске вере“ вређа. Реч по реч заваде се оба друштва, те један члан

једну чашу коњака. Изволите. Ноћи су већ мало хладније, а загртач сте заборавили код куће. Свежите машније, ено вам огледало.

— Молим, ал...

— Свежите кад вам кажем. Још ће те данас стићи к њој.

Младић га погледа, очи су му сузне биле, хтео је нешто рећи али Винковић му руком да знак, да ћути.

— Отићете к њој, кад вам кажем. Чекајте, угасићу електричне лампе. Гледајте већ свиће. Кажите ми, колико сте изгубили на картама?

— Пет стотина форинти.

— Винковић се горко насмешио.

— Због неколико стотиница сте хтели да одбаците од себе живот? Гледајте, читава хрпа новаца! Гледајте! — повикао је Винковић.

— Ви сте сретан човек, — рекао је понизним гласом младић.

— То није још ништа, — настави Винковић. — Имање ми је још десет пута толика, зато опет, своју прву, чисту жељу ни сам могао испунити. Тако сам дочекао од ње, као од звезди. А ви, а ви... Узмите од тих новаца толико, колико вам је потребно па идите кући.

Младићу је лице пребледило.

— Чудноватим гласом говорите о мојој невести, као да сте је врло посматрали, или...

— Јесте. — Упадне му у реч Винковић. Ја поштујем вашу невесту. Мени се врло допадала... Не плашите се. Никад се нисам ни разговарао с њом. Она ни не зна да ја постојим, могуће је да ме је видела између многих. То је све. Та ја нисам ни хтео ништа, ја, један стари карташ, а ви? Ви сте још млад човек!

— Истина је! — повиче младић. — Ја сам хтео да побегнем испред живота кукавички, али сад хоћу да живим. Понудили сте ме да узмем од тих новаца колико ми је потребно. Овако ми не треба, нек срећа реши. Двадесет круна имам још у џепу. Овај новац полажем против оне своте коју сам изгубио.

Узбуђено је гледао по соби.

— Имате ли овде карте?

— Имам, — одговорио је Винковић и извади из стола карте.

— Баците ми три карте. Ако број карти износи више од двадесет и један ја сам изгубио, ако мање, ви сте.

— Добро, — одговорио је Винковић.

— Ради веће сигурности метнућу карте у џеп, одавде ћу вам избацивати.

— Само брзо, брзо, — рекао је узрујано младић. — Немам стрпљења да чекам.

Винковић је скинуо рукавице, турио је руку у џеп, извади једну карту и баци је на сто.

— Маковска осмица, — рече младић збуњено, погледа на Винковића а са заповедним му гласом рече:

— Даље.

Винковић поново тури руку у џеп. Намрштити се, мућевитом је брзином пипао по картама, ухватио је за једну карту, и гледао је младића.

— Ако добијете, шта ћете радити?

— Ако добијем, даћу новце ономе чији су, а карте никад више у руке узети неће.

— Црвена седмица, за сад је петнајст, — рекао је младић и руком је лупао по столу.

— Излишно је да јој говорите шта се с вама догодило, — говорио је Винковић, док је руку у џепу држао.

Младић је узрујано слушао.

— Карту!

— Чекајте. Један тренутак још можете чекати.

— Карту молим, господине!

— Ви ћете добити, — смешећи је рекао Винковић.

— Зашто ме мучите. Избаците ми последњу карту.

— Кад кажем, ви ћете добити! Ви морате добити. Место јесени неће бити пролеће. Ваш је живот. Ево вам карте.

— Горњак будевски, — муцао је младић. — Добио сам. О велике среће!

Зграбио је новац и сав сретан појурио је к вратима. Код врата је застао и учтиво рекне:

— Извините.., благодаран сам. Само вама могу захвалити, што живим, Зовем се Тихомир Сјенкаменац, кандидат мернички.

Поново повиче:

— Врло сам сретан.

И јурио је већ напоље.

— Сретан је. Шапутао је Винковић себи. Јер је младост срећа.

Кроз отворени прозор гледао је Винковић за младићем, који је сав сретан јурио по широким брегозитим стазама и губио му се све већма и већма испред вида.

Шарок 1908 год.

Превела: **Вида Миличићева**

првога друштва, рече другом друштву: „Ако сте Срби идите у Биоград“, „кога сврби нека узме чешагију“ и т д

Ствар дође пред суд, те буду сва петорица првога друштва, на тужбу тројице приватних тужитеља из другог друштва, осудом ц к котарског суда у Новој Градишци од 9. маја 1879. бр 514 к. в. проглашени кривим преступка супрот сигурности поштења у § 496 к з. означеног и кажњени са 14 односно 8 дана затвора — Услед призива окривљеника проти овој осуди, променуо је ц. к одсек банског стола у Загребу својом решидбом од 1. августа 1870 бр. 6325 прву осуду и прогласио сву петорицу окривљеника по закону од 16. октобра 1872. некривим. Но услед призива приватних тужитеља променуо је опет ц. к. одсек стола седморице својом решидбом од 15 октобра 1879. бр. 774 ову осуду банског стола и потврдио осуду првога суда снижив једино казну на 7 односно 4 дана“. — У разлозима ове решидбе вели се дословце: „Речи „удри удри и т д.“ „Србима чешагија“, „који Срб“, „кога сврби“, „беже Срби“ и т. д. творе увреду и т д.

Дакле као што ће видити читаоци ова је ствар већ доста стара, али још има живих сведока једног и другог друштва, па и коловођа изазивача је жив и одседио је својих седам дана затвора

Можда ће нам „Србобран“ знати рећи, који је тај господин? Ако не зна нека се обрати на свог пријатеља дра Александра Бадаја бившег оделног предстојника, па ће му овај сигурно дати поближе информације! Дакле?!! **У.**

Уапшен велики жупан.

У Милано је стигла из Фајоренце вест, да је у талијанској општини једној уапшен клушки велики жупан гроф Никола Банфи, заједно са вођом његовог аутомобила. Талијанске су га власти ухапсиле зато, што је у близини општине Вајано са својим аутомобилом прегазио једно двогодишње дете. Ово је добило тешку саледу по глави а уједно му је скрхана и рука. Кад је ова вест из Милана стигла у Будимпешту, одавде су се одмах брзојавно обратили у Клуж и оданде добили извештај, да је велики жупан гроф Никола Банфи доиста пре две недеље са својим оцем грофом Ђорђем Банфијем отпутовао на аутомобилу, да прође Италију. О догађају пак да је прегажено дете у Италији и да је гроф Никола Банфи уапшен не знају ништа.

„Српско Братство“.

Јавља нам из Загреба: Управа „Српског Братства“, друштва које поред исплаћивања посмртнине води бригу и о сирочади својих покојних чланова, да се за члана добротвора тога друштва уписао епископ Михајло Грујић и приложио у ту сврху 100 круна. Управа му на то изриче благодарност своју.

Како браћа Хрвати Србима захваљују.

Читамо у „Народном Пријатељу“: Пишу нам из вучанског котара: Др. Анте Беденић на Вуки је изабран за народног заступника, познати стари Куеновац Пишта Барловић пропао је на избору, пао је и Антун пл. Михајловић бивши велики жупан. Слушали смо многог чега о Беденићу. Знали смо да припада хрватској странци, права која би хтела од српских земаља Босне и Херцеговине да на прави краљевину хрватску, знали смо да прирада странци, која никад није била искрена српском народу, знали смо, да је у Осеку јавно рекао: кад свршимо са Мађарима, лако ћемо пригњечити Србе, знали смо га какав је... И такога Беденића, какав је, препоручивао је и „Србобран“ српским бирачима, но од „Србобрана“, тога најновијег Вука Бранковића, нисмо ничег бољег очекивали, не жалимо га што је такав, али жалимо овај народ наш, кога је он тако завео као Вук српску војску на пољу Косову. За Анту Беденић гласали су и Срби из Брачевачке, Допсинске и Чепинске парохије. Па како је после избора Анте Беденића захвалио Србима? Ево одговора. Рекао је: Хвала вам Браћо Хрвати! — А Срби? Они у запећак. У оквиру велике Хрватске нема места Србима, у хрватском срцу др-а Анте Беденића нема места Србину. А где је место Србину? Свака тица своме јату! „Србобран“ је одлетио у туђе јато, да ли ће се повратити своме народу? Није далеко време па ћемо и то видети.

Убијство једног Маћедонца у Темишвару.

До пре 18 месеци живео је у Темишвару Антоније Мицковић, пекар, родом из Маћедоније. Једном нестало га је без трага. Његов рођак Трајан Никодим тражио га је дуго, али га није могао наћи. Онда је пријавио ствар полицији, која је нашла његов леш у оној истој кући, где је Мицковић имао пекарницу заједнички са Милисавом Трпковићем, такођер родом из Маћедоније. Трпковић је ухапшен, а с њим је ухапшен и Благоје Јовановић, Маћедонац, који стоји под сумњом, да је починио ваше убијства.

Опасност од поплаве.

Са више страна јављају да прети опасност од поплаве. Тако из Сатмарнемета јављају, да је услед јаких пролетних киша јако набујала река Тур и да је поплавила општине Турторебеш, Микома, Сарасберек, Велики и Мали Ходош. Штета је врло велика. У Малом Ходошу брзо набујала вода однела је собом и два детета и у пркос свом напору нису могли да их спасу

Убијен Србин.

Француски листови јављају, да је једна бугарска чета убила српског правника Григорија Трпевића на чифлуку удаљеном три сата од Штипа у Турској. Он има 37 рана. Сељаци из околине Штипа — каже се у телеграму француских листова — јако терете аустријског жандармеријског официра Турића.

Једна занимљива статистика.

У Угарској има 111.836 особа, које су свршиле средњу школу. Од тога броја отпада на Мађаре 97.870, а Немађаре 13.966. Мађара има дакле седам пута толико као Немађара. Од Немађара отпада на Србе 1085., Немце 5648, Словака 990, Румуна 5394, Русина 109, Хрвата 284, осталих 460.

Новине и — шуме.

Папир за новине добива се из дрвета, поглавито из јела, букви и тополе. У Сједињеним Државама Северне Америке производи се тако силан папир за разне новине, да отуд већ и шуме страдавају. При том не треба изгубити из вида, да се новине још непрестано множе, те ће се у будућности по свој прилици морати још више хартије производити: На пр. 1905. године је десет пута толико произведено дрвене хартије, као на 25 година раније. А то значи годишње уништити шуму од 50.000 хектара. 1905. године имала су само новинска подузећа својих 6000 слагачких машина. Недељни бројеви од шест великих њујоршких новина имају просечно 60 страна и сваки примерак потроши толико папира, колико би требало за књигу од 480 страна. У Сједињеним Државама излази 454 великих недељних издања новина, и кад се узме, да је свако појединo издање у врло много примерака, онда је израчунато да се ту потроши толико хартије колико би требало за једну књижницу од 6 милијона књига, свака књига од 500 страна! И то само једно недељно издање! Ако би то тако, а не још јаче, и даље трајало, израчунато је да кроз 333 године неће више у Сједињеним Државама бити ни клета дрвета! Из овог се види јасно, да се мора тражити друго сирово градиво, да се из њега производи папир.

Старе варошке наредбе.

Некоји занимљиви податци о старом варошком животу из архиве вароши Дебрецина.

1 Бирташка заклетва из 1638. г. Прави Бог, који је Отац, Син и Дух Свети — св. Тројица —, прави и истинити Бог нека те помогне у твојој правој вери, да те ми поштено, од племенитог савета изабране винске судије, постављамо на част бирташа, али да ту часну дужност вршиш свима силама својим, право, и на задовољство како славном сенату, па и свакоме винопији, мера нека није права, било фићок, било олба, било канта. Вино да даје чисто, као што га из наших руку примиш. Бурад нека су ти права, измери их сам својом руком и шпемплирај их сам и то на обручу, а потом верно у рачунску књигу уведи. Варошко вино немој разсипати и немој га на госте источити; ако сам што попијеш, лепо из свога џепа наплати и у варошку касу унеси. — Ни киселице немој више да упишеш, но само толко, колко за новце продаш. Колко треба на доливање, води тачан рачун и регеструм. На дрво, свећу и др. што трошиш, пази добро свима силама твојим и знањем и право и истинито у регеструм уведи. Тако ти Бог помогао!

2. Декрет против жена и деце. Како неке женске — животиње — које стидљивост не пред собом, већ за собом носе, похађају школу врло неуљудно, то јављам господину проти, да приликом испита сачува ђаке одпохађање таких женскиња. Ако би пак каква сирота жена уз своје дете ипак дошла, то нек нађе међу ђаке, у собе, но нека се обрати на учитеља, ако има каква посла. У осталом то нека је дужност г. судије (биров), да пази на овакe безобразне женска. Осим тога, како се ђаци више пута скупљају пред црквом те ту свакојају игру вику, грдњу, и тучу и непристојне ствари чине, нека г. прота опомене господу учитеље нека пазе на своје ђаке та зато их је славни Сенат и поставио Нека мање и млађе прутом, а старије друкчије казне. Ако би који варошки грађанин ту какву гадну ствар вршио, па га увате на делу, нека се одмах у бајмок стрпа, осим тога први пут 25, други пута са 50, а трећи пут и са форинтом казни. Осим тога ђаци касно у вече по вароши нека се не скитају а то и школски закони забрањују, па ако се ипак нађу касно по вароши да се скитају нека се из школе истерају. (1642.)

3. Адвокатска награда 1643. Прокатори нека се задовоље са својим одређеним наплатама, т. ј. са 5 форината. Само у тежим парницама и кад у ванредме мисије иде, може узети дупло, дакле 10 форината. 2., Годишњег прокатора, ако га ко узме, нека плаћа 20 форината 3., Од страних могу више узимати са форинтом ма два ил чак и три форинта са обзиром на ствар а и на стање им.

Стогодишњица.

Пишу нам из Вуковара: — Ове ће се године навршити 100 година како је на „Доброј води“ подигнута српска православна капела. Црквена се општина спрема да ову стогодишњицу достојно прослави, а родољубиви ће Срби вуковарски већ своје учинити, да се капела обнови и украси. **.J**

Попушени милијони.

Изашла је званична статистика, колико је дувана потрошено у Угарској од 1. јануара до краја новембра 1907. године. Продано је у том времену за 112 милијона 109 хиљада 533 круна 60 потура, према том за 2 милијона 369 хиљада 359 круна 41 потуру више но лане у истом времену. Из творница у општем обрту убрано је 9 милијона 212 хиљада 064 круне 96 потура; из угарских фабрика специјалитета (нарочите сорте) 9 милијона 212 хиљада 064 круне 96 потура; а из страних фабрика специјалитета 1 милион, 837 хиљада 674 круне 65 потура. Бурмута је потрошено 250 хиљада 336 килограма, а дувана 486 милијона 212 хиљада 471 килограм; осим тога 1619 милијона 826 хиљада 633 комада цигарета и 510 милијона 779 хиљада 356 цигара. Од угарских специјалитета бурмута 501 кулограм, дувана 240 милијона 232 хиљаде 493 килограма, цигара 13 милијона 351 хиљада 869, а цигарета 81 милион 769 хиљада 950. — Шта би се све дало створити, да се ова грдна сума новаца употребљује на паметније и корисније ствари.

Брзојави „Застави“

Стигли 10. марта.

Угарски сабор.

Будимпешта Председава Јуст у завршној речи говори Милан Ивадка. Ђорђе Нађ пријавио је интерпелацију у ствари кадета на ћуприји који је ударио кочијаша.

Цепање.

Дебрецин. Јуче је овде конституисана левица независне странке.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 21. марта 1908. године. — Оригинални недељни извештај будимпештанске филијале Српске Банке са будимпештанске житне и продуктне берзе.

Време: Време је целе недеље било хладније, местимице кишовито.

Стање усева: И до данас никаквих рђавих тужби нема преко стања усева, чак и званичан извештај од 18. о. м. од министарства пољопривреде ништа не говори о рђавом стању усева, напротив каже да су се јесења усеви понајвише добро развили, истина има и рђавих усева, али зато могу наши економи задовољни бити засада али наглашава, да је потребно угодно, благо и сунчано време да се усеви још боље развити могу.

Жито у иностранству: Посао је био мален, цене без знатније варијације попустиле.

Жито код нас: Посао је био ове недеље абнормалан, куповало се са нижом, скупљом и опет нижом ценом, равно флуктуације термиске пшенице. Продало се свега ове недеље око 80 000 мтц. пшенице са 15—20 потура за 50 кг. јефтинијом ценом од прошле недеље.

Раж К 10·20—10·30.
Јечам К 7·40——.
Зоб К 7·70—8·20
Кукуруз К 6·60—6·65.
Репица: банатска К 17·—, купусара К 18·— а купусара за август К 17·25—17·50.
Ланено семе К 13·——14·—.
Кудељно семе К 18·——22·—.
Нова детелина црвена К 75·——90·—.
Нова луцерна К 70·——85·—.
Мувар К 8·——9·—.
Вика К 8·50—9·—.
Горушица К 8·—.
Пасуљ бели и округли К 7——8, а шарени К 5—6.

Цене се разумевају за 50 кила.

ДЕЦУ ЗДРАВО ОДРЖАТИ

много је лакше него болесну опет здрављу повратити. Ако хоћемо децу да сачувамо од летњих побољевања: повраћања, пролива, катара у цревима и т. д. онда их треба одхрањивати са јединим у овој врсти познатим »Куфеке-брашном за децу, које је особито како за здраву тако и за слабу децу и која пате од катара у цревима и за ону која су у развитку заостала. »Одојче« поучна брошира може се добити бадава у продавницама или код R. Kufeke, Wien I. 1073 1—1

Краљевина Србија.

Тражи се хоровођа.

Шабачко певачко друштво тражи хоровођу за мешовит хор.

Ко је за ово место компетентан, треба да поднесе писмену понуду друштвеној управи са документима о својој спреми и свршеном конзерваторијуму.

Понуде ће се примати до 10. маја тек. год. закључно.

Плата је од 100—150 динара месечно.

Но ово место имају првенствено прво Срби и Словени.

Шабац, 1. марта 1908. године.

322 1—5 **Управа.**

Самостална госпођа,

37 година стара, вешта сваком кућном и ваљском послу, разуме се и у финије кување, тражи место газдарице код којег господина, или у отменој кући као куварица. Наступити може одма 295 2—3

Адресу даје администрација „Заставе“.

СТЕЧАЈ.

Пештанска српска православна црквена општина расписује овим стечај на:

1. **две** евентуално **три занатлијске штипендије** из закладе Наума Бозде у своти од 4200 кр. Молитељ мора бити сиромашан занатлија (или машиниста) и квалификован мајстором постати. Мора бити неожењен, мора се у Пешти настанити, а кад у брачни живот ступи, мора се ожанити са девојком Српкињом православне вере;

2 **једну трговачку штипендију** из закладе Јована Бозде у своти од 4000 кр. Молитељ мора исказати, да је квалификован трговцем постати мора се у Пешти настанити и ако би се хтео женити узети за жену Српкињу православне вере;

3 **једну девојачку удавачку штипендију** из закладе Јелене Бозде у своти од 1200 кр. Молитељица мора бити родом из Будима (евентуално из Пеште) мора исказати, да је сиромашна и беспрекорног живота. Изабрана питомица губи право на штипендију ако се не уда у року од године дана.

4 **једну медецинарску штипендију** из закладе Јелене Бозде у своти од 1200 кр

Сви молитељи морају исказати, да су Орби православне вере, рођени у областима круне св. Стевана, да су доброг владања и потпуно здрави.

Над свима молитељима имају првенство рођаци Наума и Јелене Бозде, а у погледу медецинарске штипендије у другом реду питомци Текелијина завода.

Молбенице се имају послати у року од 14 дана председништву црквене општине. (Будимпешта IV. Veres Pálné utca 23.)

Из седнице црквеног одбора српске православне црквене општине пештанске држане 28. фебруара (12. марта) 1908 г.

Др Младен Мађаревић
председник.

Др. Душан Рајић
перовође. 326 1—1

Kihirdetés.

A zsablyai anyakönyvi kerület alulirott anyakönyvvezető helyettes kihirdeti, hogy:

1. Jovanovics Bogolyub, ki családi állapotára nézve: nőtlen, és a kinek vallása: gör kel, állása (foglalkozása): földmives, lakóhelye: Jarak, születési helye: Jarak, életkora: 22 éves és a ki Jovanovits Radován és Radoszavlyevits Anna fia

2. Mirilov Milicza, ki családi állapotára nézve: hajadon és a kinek vallása: gör. kel., lakóhelye: Zsablya, születési helye: Zszblya, életkora: 17 éves és a ki Mirilov Novák és néhai Márity Katalin leánya, egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhivatnak mindazok, a kiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy azt alolirott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) utján jelentsék be.

Ezt a kihirdetés a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Zsablyán és az Ujvidéken megjelenő „Zasztava“ utján Jarakon.

Kelt Zsablyán, 1908. évi márczius hó 3. napján

Évinger Kálmán
anyakönyvvezető helyettes.

Објава.

Потписани заменик матричар матричарног звања у Жабљу објављује, да:

1. Богољуб Јовановић, који је по породичном стању: неожењен грчко-источне вере, по занимању земљоделац, станује у Јарку, рођен у Јарку, 22 године стар, син Раде Јовановић и Ане Радосављевић

2. Милица Мирилов, која је по породичном стању: неудата, грчко-источне вере, станује у Жабљу, рођена у Жабљу, 17 година стара, која је кћи Нове Мирилов и покојне Каће Марић, намеравају да у брак ступе.

Позивају се сви они, који знају за какву закониту препреку против овога брака да то пријаве потписаном или општинском поглаварству где ће горња објава обгародована бити.

Ову објаву треба обнародовати на овим местима, као: у Жабљу и путем у Новом Саду излажење „Заставе“ и у Јарку.

У Жабљу, 3. марта 1908. год.

Калман Евингер
заменик-матричар.

317 1—1

ГАЛАНТЕРИЈСКА И КРАТКЕ РОБЕ
ТРГОВИНА
Јосифа Марковића
у Старом Бечеју

потребује једног старијег вештог помоћника, самосталног продавца и који је вешт аранжер излога.

У сферту има навести захтев на плату и преписе од сведоџба послати. 293 2—2

Милисав Марковић
црквени сликар из Београда
у Панчеву
Алмашијева улица бр. 81.

208 5—10

Јавља славним српским црквеним општинама и г г. свештеницима, да прима и у својој творници израђује нове **иконостасе**, према свима могућим плановима и нацртима, прима **декорисање и живописање зидова** у црквама, **свете иконе** израђује у српском православном стилу, прима и израђује **литијске барјаке, рипиде дарохранилнице** и све што као украс за наше свете православне богомоље потребује.

Као уметник црквеног сликарства до сада има урађених **47 цркава у Србији 5 у Бугарској и три у Војводини**, сада се налази у Панчеву где му је поверена израда **иконостаса декорација и украс зидова на св. преображенској цркви**

Све горе поменуте радове прима и израђује без конкуренције, за све радове пред стручним на похвалбама гарантује.

Бр. 17. ex 1908.

Дражбени оглас.

Српска православна црквена општина у Дуне-Сечују (Барања) на основу дозволе славног административног одбора бр. 41. ex 1908. г. расписује овим дражбу на мањак ради оправке унутрашњости свога св. храма за 16. (29.) марта 1908. г. после подне у пола три сата.

Предрачун гласи:

1. За нов иконостас, столарски, резарски и зиатарски посао	— — — —	2400 К
2. Иконе на платну за исти	— — —	600 „
3. Патос (гранит, терасо бетон	— —	700 „
4. Молерски посао	— — — —	300 „
	Укупно	4000 К

Дражбователь дужан је положити 10% јамчевине.

План, прорачун и услови могу се видети у општинској писарни.

Општина задржава право себи коме ће издати посао.

Из седнице црквеног одбора, 2. (15.) марта 1908. г.

Светозар Ристић, перовођа. 294 2—3 *Милан Пандуревић*, председник.

Pályázati hirdetmény.

Az ujvidéki ipartestület egy jegyzői állásra pályázatot hirdet

A jegyző megválasztása egy évi probaidőre szól, melynek elteltével az elöljáróság a véglegesztés tárgyában külön határoz. A jegyző fizetése egy évre 1600 korona. Megköveteltetik a jegyzőtől, hogy a magyar, német és szerb nyelvet szóban és irásban birja és megfelelő irodai gyakorlat felett rendelkezzék.

Pályázók ajánlataik erkölcsi bizonyitvány s egyéb okmányaikkal felszerelve legkésőbb f. évi márczius 29 én déli 12 óráig az elnöknél nyujtják be, később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. A megválasztatott jegyző állását az erről szóló értesités vétele után nyomban elfoglalni tartozik.

Ujvidék, 1908. marczius 16

Witz Ferencz
ipartetületi elnök.

314 1—1

ДВА ПОМОЋНИКА
ЗА МОДНУ-МАНУФАКТУРНУ

струку, који треба да су интелигентни, изврсне детајлисте а да су потпуно вични српском, немачком и мађарском језику, могу одма добити место **у добру плату**.

Само писмене понуде са преписом сведоџба и фотографијом имају се упутити на администрацију овога листа 239 3—3

Каламљене лозе

са жилама по умереној цени имам следеће врсте на продају:

2500 ком. португизера, — 1200 ком. беле ранке, — 1200 ком. беле сланкаменке 2000 ком. црвене сланкаменке, — 2000 ком. ризлинга, — 7000 ком. беле племенке, — 8500 ком. црвене племенке Дивјаке са жилама и без жила порталиса и монтикуле до 20.000

Д. Седмаков
у Тителу.

176 6—16

Млад трговац
ИЗ СРБИЈЕ

леп, интелигентан, из унутрашњости, који има своју радњу

књижару и штампарију

у вредности 26 000 динара тражи Српкињу, девојку из прека са миразом за жену.

Јавити се администрацији „Заставе“ под знаком: **„Србин књижар“**.

278 2—3

ГЛАВНИ И НУЗГРЕДНИ БОГАТИ ДОХОДАК

пружа једно риечко банковно подузеће првога реда оним агилним и спретним особама, које своје адресе под **„Postfach 256“ Rieka** пошаљу. Струковно знање није потребно, јер се из узорнина и свезака за ориентацију лако све схвати.

Приход је према марљивости и настојању особе.

Нарочито је прикладно ово за пензионарце, малотрговце и заступнике осигуравајућих друштава и за оне, који дневице долазе у саобраћај с много особа. 284 2—2

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.